

1. Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym – notatka

1. Zabór pruski – praca organiczna

- a) **praca organiczna** - działanie na rzecz rozwoju gospodarczego ludności z ziem polskich, podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa polskiego przy jednoczesnym umacnianiu świadomości narodowej.
- b) **działacze pracy organicznej w Wielkopolsce:**
- **Dezydery Chłapowski** – propagował nowoczesne sposoby uprawy roli by unowocześnić rolnictwo i podnieść wydajność,
 - **Karol Marcinkowski** – współzałożyciel hotelu Bazar i Towarzystwa Naukowej Pomocy, które udzielało stypendia na naukę ubogim, zdolnym Polakom,
 - **Hipolit Cegielski** – wybudował pierwszą polską fabrykę maszyn rolniczych w Poznaniu.

2. Zabór austriacki po Wiośnie Ludów

- a) **początkowo nasilono germanizację** – język niemiecki był językiem obowiązkowym w szkołach i urzędach,
- b) **Agenor Gołuchowski** – namiestnik Galicji od 1849 r. rozpoczął proces **polonizacji urzędów** – powierzanie urzędów Polakom,
- c) **rozwój kulturalny i naukowy Krakowa i Lwowa.**

3. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania.

- a) po przegranej wojnie krymskiej car Aleksander II zaczął przeprowadzać reformy w Rosji: Zniesiono poddaństwo chłopów, zreformowano sądownictwo i administrację. **Reformy te nazwano odwilżą posewastopolską.**
- b) **w Królestwie Polskim car w ramach odwilży posewastopolskiej:**
- ogłosił amnestię dla więźniów politycznych,
 - pozwolił na otwarcie Akademii Medyko – Chirurgicznej i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie,
 - zgodził się na utworzenie Towarzystwa Rolniczego.
- c) **Polacy liczyli na ustępstwa polityczne** wobec narodu polskiego i autonomię. Car nie zgadzał się jednak na jakiegokolwiek ustępstwa polityczne.
- d) **wzrost nastrojów patriotycznych w latach 60-ych XIX w.**
- **organizacja licznych manifestacji politycznych** – pierwszą był pogrzeb generałowej Sowińskiej, rocznica bitwy pod Olszynką Grochowską itp.
 - **noszenie biżuterii patriotycznej**
- e) **władze rosyjskie zaczęły rozpędzać polskie manifestacje** – ginęli ludzie.
- f) w marcu 1861 r. **Aleksander Wielopolski** został dyrektorem Komisji Wyznań i Ocalenia Publicznego by załagodzić sytuację. Hrabia był przeciwny działalności konspiracyjnej. Uważał, że tylko lojalności wobec cara Polacy mogą zyskać autonomię.
- g) w manifestacji na Placu Zamkowym w Warszawie 8.04.1861 r. zginęło ponad 100 osób. Manifestacje przeniosły się do kościołów. W krótkim czasie kościoły zamknięto.
- h) **ogłoszono żałobę narodową** – patrioci ubierali na czarno, śpiewano pieśni narodowe.
- i) **w Królestwie Polskim wprowadzono stan wojenny** – październik 1861 r.

4. Obozy polityczne przed wybuchem powstania styczniowego.

Czerwoni	Biali
▪ Program – dążyli do obalenia cara i wywołania ogólnonarodowego powstania, które doprowadzi do odzyskania niepodległości.	▪ Program – byli przeciwni powstaniu. Uważali, że, że wybuch powstania będzie możliwy gdy społeczeństwo będzie do tego przygotowane, co będzie możliwe dopiero w przyszłości. Byli zwolennikami pracy organicznej.
▪ Na czele stał Komitet Miejski później przekształcony w Komitet Centralny Narodowy	▪ Na czele stała Dyrekcja Krajowa
▪ Przywódcą: Jarosław Dąbrowski	▪ Przywódcy: Leopold Kronenberg, Andrzej Zamoyski